

Analiza propozycji pełnego oskładkowania umów cywilnoprawnych.

Tezy raportu

- Wprowadzenie postulowanego stanu doprowadzi do zwiększenia dochodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a tym samym do spadku dotacji z budżetu państwa co pozwoli na oszczędności, oraz zwiększenia zabezpieczenia socjalnego osób zatrudnionych w oparciu o umowy o dzieło i zlecenie. Zmiana doprowadzi także do nieznacznego zmniejszenia degresywności polskiego systemu podatkowo-składkowego.
- Zmiana odbędzie się kosztem ujednoczenia rynku pracy, spadkiem elastyczności form zatrudnienia, wzrostem kosztów zatrudnienia, spadkiem dochodów zleceniobiorców. Zmiany te, w kontekście min. trwającej pandemii COVID-19, mogą doprowadzić do ucieczki niektórych przedsiębiorców w szarą strefę i w rezultacie nie doprowadzić do tak okazałego wzrostu przychodu ze składek do FUS jaki został założony WPPF.
- Wpływy ze składek z ostatniej reformy w zakresie systemu ubezpieczeń społecznych, która weszła w życie w 2016 roku, nie zmieniły diametralnie trend wzrostu procentowego rdr.(Tabela nr 1). Późniejsze lata pokazują natomiast wzrost wpływów ze składek, jednak nie jest on drastycznie wyższy od wpływów na NFZ.
- Z tego powodu należy wnioskować, że powodem tego wzrostu są inne czynniki niż wzrost bazy ubezpieczonych. Powiększenie bazy ubezpieczonych należy ocenić jako działanie przynoszące krótkoterminowe korzyści budżetowi Państwa.

Wstęp

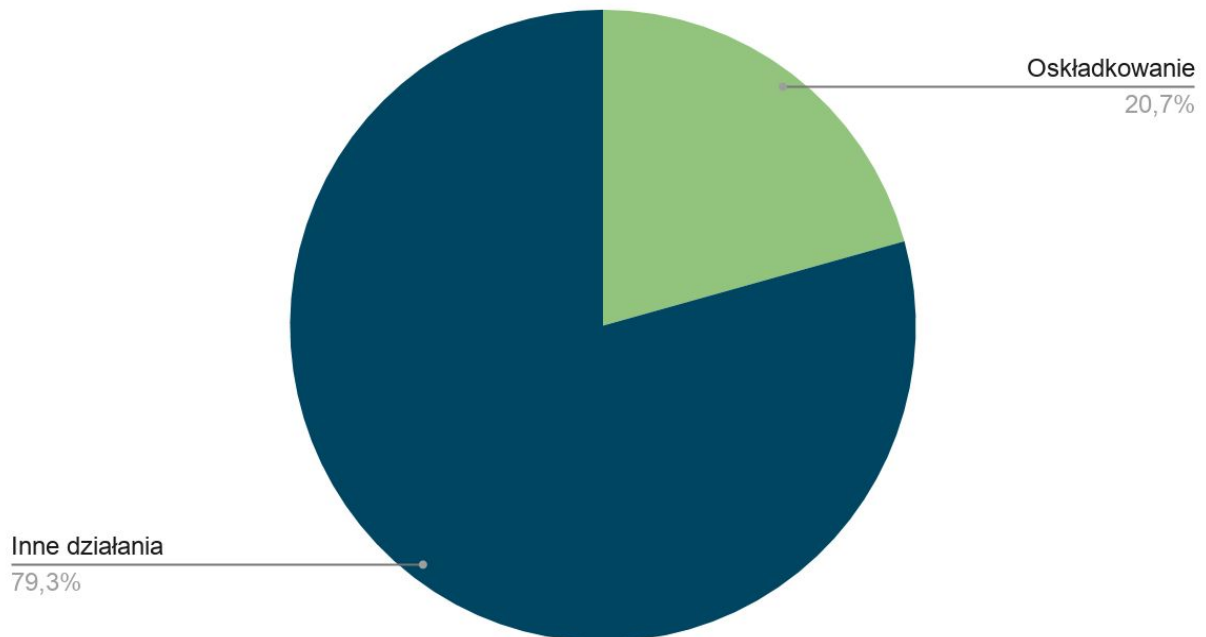
Pomysł pełnego oskładkowania umów zlecenie oraz umów o dzieło przewija się w mediach od wielu lat. Temat był podejmowany przez poprzednie rządy, ale współczesna propozycja pojawiła się w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa(WPPF) na lata 2019-2022¹. Zmiany te miały obowiązywać od początku roku 2020 i miały przynieść dodatkowe wpływy z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne 3 100 milionów złotych wobec prognozowanych łącznie prawie 15 miliardów złotych w wyniku wszystkich zmian w obszarze ubezpieczeń społecznych. Poniższy wykres prezentuje udział dochodów uzyskanych w wyniku zmiany w obszarze pełnego oskładkowania umów cywilnoprawnych wobec planowanych zmian w obszarze ubezpieczeń społecznych w 2020 roku. Finalnie, plany te nie zostały w pełni wprowadzone w 2020 roku(finalnie nie zostało wprowadzone)

Wykres nr. 1²

¹ Wieloletni Plan Finansowy Państwa na lata 2019-2022 przyjęty przez Radę Ministrów 24 kwietnia 2019 roku, udostępniony na rządowej stronie Ministerstwa Finansów-

² Opracowanie własne, plany na rok 2020 rok, na podstawie danych zawartych w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa na lata 2019-2022

Zakładane dochody wg. WFPF(w milionach złotych)

Zagadnienie używania umów zlecenie oraz umów o dzieło zostało przedstawione jako forma unikania oskładkowania pracy w takim rozmiarze jaki pojawia się w przypadku umowy o pracę. Dostępne dane każą przypuszczać, że także w okresie trwania pandemii COVID-19 zmiana ta doprowadza do poważnych konsekwencji gospodarczych, poprzez zwiększenie klina podatkowego oraz spadek konkurencyjności polskich firm względem innych gospodarek. Należy ocenić, że pełne oskładkowanie umów zleceń i innych umów cywilnoprawnych ponad kwotę minimalnego wynagrodzenia ma swoje konsekwencje w postaci obniżenia zarobków osób(pracujących na tzw. śmieciówkach) o najniższych dochodach przez co ich pozycja na rynku pracy, w połączeniu z brakiem ochrony ze strony kodeksu pracy, jest bardzo niestabilna. Z drugiej strony, umowy polegające na wykonywaniu danego świadczenia(np. B2B) stanowią częsty sposób organizacji pracy pomiędzy przedsiębiorstwami np. w branżach IT. Częstym też zjawiskiem jest traktowanie umowy zlecenie w branży opieki zdrowotnej. Z tego powodu w wielu branżach umowa ta stanowi atrakcyjną ofertę czy to jako alternatywa dla umowy o pracę czy też dopełnienie tej umowy.. Według danych GUS z 2018 r. około 1.3 miliona osób jedynym źródłem dochodu jest zlecenie albo umowa o dzieło. Następni, wg. danych OECD³, w Polsce 20% zatrudnionych to osoby będące na samozatrudnieniu. Bardzo często samozatrudnienie stanowi alternatywę dla pracy na etacie, gdy przychody ze stosunku pracy kwalifikowałyby pracownika do drugiego progu podatku dochodowego od osób fizycznych.

Zarys problemu

Potwierdzenie planów w rządzie z roku 2019 są prace wewnątrzresortowe oraz podjęcie dialogu społecznego z związkami przedsiębiorców, ekspertami oraz związkami

³“Self-employment rate” OECD Employment Outlook 2020

zawodowymi. Należy zwrócić uwagę, że pomysł oskładkowania umów zlecenie oraz także umów o dzieło (w WPPF zostało użyte określenie „umowy śmieciowe”, przez co domniemywać można, że chodzi o wszystkie umowy cywilnoprawne) jest tylko częścią szerszego planu mającego na celu ratowanie sytuacji finansowej Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Polski system ubezpieczeń społecznych ma charakter umowy międzypokoleniowej, a taka konstrukcja jest narażona na ryzyko wys

Umowy cywilnoprawne to umowy, które są zawierane na podstawie przepisów prawa cywilnego. Do takich umów zaliczymy wszystkie umowy nazwane, jak i nienazwane, na gruncie prawa cywilnego. Podstawowa różnica, wynikająca z różnych reżimów prawnych, które stosuje się do umowy o pracę albo umów cywilnoprawnych, to występowanie stosunku pracy w przypadku umowy o pracę. Z tego powodu wynika wiele różnic: jak prawo pracownika do bezpłatnego urlopu, postojowe etc.. Nie są to jednak kwestie, które są przedmiotem niniejszego opracowania Najpopularniejsze wśród tych umów to zlecenie oraz umowa o dzieło. Z racji, że to w kwestii tych typów umów mają zajść zmiany w prawie: mogą zostać w pełni oskładkowane(w przypadku umów o dzieło) albo mają zostać wykluczone zbiegi tytułów do ubezpieczenia(umowa zlecenie); tylko one staną się przedmiotem dalszych rozważań. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na różnice pomiędzy tymi umowami. Za kodeksem cywilnym⁴:

Art. 627

Przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia.

Art. 734

§ 1. Przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie.

Art. 750

Do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

O ile umowa zlecenia(a dokładniej umowa o świadczenie usług na podstawie przepisów o zleceniu), co wynika z powyżej przytoczonych przepisów, jest umową starannego działania, to tyle umowa o dzieło zobowiązuje przyjmującego zamówienie do wykonania określonego z góry dzieła. Tym samym, rozróżnienie to niesie poważne skutki dla obrotu gospodarczego, bo umowy te pełnią uzupełniające się względem siebie funkcje.

Oskładkowanie umów zlecenie zostało wprowadzone w reformą w 2014 roku, a zmiany weszły w życie w 2016⁵.

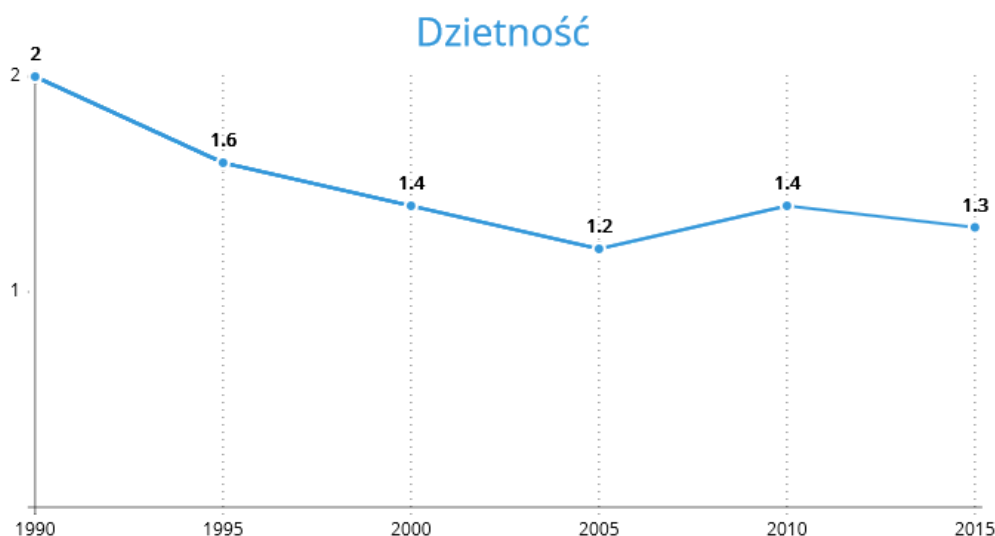
Zarys problematyki ubezpieczeń społecznych.

Problemy z finansowaniem zobowiązań socjalnych wg. danych dostępnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego jest, w ocenie ekspertów i autorów raportu, jednym z najważniejszych wyzwań jakie zostały postawione przed państwem w ujęciu długoterminowym. W obliczu danych prezentowanych przez GUS mam do czynienia ze niskim poziomem dzietności, która utrzymuje się na stałym przedziale 1.2-1.5 dziecka na kobietę w latach 2000-2018.

⁴ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r.- Kodeks cywilny (tj. Dz.U. z 2020 r. poz. 1740)

⁵ Ustawa z dnia 23 października 2014 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw(Dz.U. z 2014 r. poz. 1831)

Wykres nr 2⁶ ukazujący utrzymującą się tendencję niskiej dzietności wśród Polek.

Pomimo, że wykres prezentuje dane do 2015 roku to dzietność jednak pozostaje nadal w przedziale 1.2-1.5 dziecka na kobietę. Bez zagłębiania się w powody kulturowe, społeczne oraz gospodarcze tego problemu niskiej dzietności, a w rezultacie braku zastępowalności pokoleniowej, system zabezpieczeń socjalnych w opinii ekspertów potrzebuje zmiany dotychczasowego działania. O skali i dalszym braku rozwiązania mówi min. Raport autorstwa Fundacji Republikańskiej oraz Związku Przedsiębiorców i Pracodawców z roku 2013⁷. W raporcie znajdują się prognozy oparte o dane publikowane przez Eurostat. Zdaniem autorów, bez podjęcia konkretnych działań, Fundusz Ubezpieczeń Społecznych będzie ponosił coraz większe wydatki, między innymi poprzez stały wzrost osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do grup w wieku przed- i produkcyjnym. Co ciekawe, prognozy z tego raportu pokrywają się ze stanem faktycznym- wg. raportu w wieku produkcyjnym w roku 2020 miało się znajdować około 61,8%, a znajduje się 60,6%(dane GUS 2018r.⁸) Pojawia się jednak problem pełnego obliczenia osób będących w wieku przedprodukcyjnym z powodu wyboru innych kryteriów przez GUS(osoby do 17 r.ż.) i Eurostat(osoby do 15 r.ż.). Przy braku powstrzymania tego niekorzystnego trendu udział dotacji z budżetu państwa do FUS będzie rósł.

Stan obowiązujący

Planowane zmiany dotkną przede wszystkim te osoby, które poza wynagrodzeniem, np. z umowy zlecenia na kwotę co najmniej minimalnej płacy, wykonują dodatkowo inne zlecenia. Obecnie w takiej sytuacji, nie podlegają oni obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu od kolejnych umów, a jedynie zobowiązani są do opłacania składki zdrowotnej. Po zmianie przepisów, również wynagrodzenie z pozostałych umów będzie podlegać ubezpieczeniu społecznemu – mówi Sebastian Kałuża, doradca podatkowy w zespole ds. PIT w KPMG w Polsce.

⁶ Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego

⁷ "Polski system ubezpieczeń społecznych. Diagnoza sytuacji." Listopad 2013 Fundacja Republikańska Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

⁸ "Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2018 r." Główny Urząd Statystyczny

Obecnie składki z umów zlecenie są pobierane od podstawy minimalnego wynagrodzenia. Do momentu nieosiągnięcia kwoty minimalnego wynagrodzenia składki będą pobierane wg procentowych wartości od każdej z umów. Całość regulacji zawiera ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych(Dz.U. z 2020 r. poz. 266). Zbieg tytułów do ubezpieczeń jest regulowany przez art. 9 ww ustawy. W przypadku zaistnienia zbiegu, osoba, która posiada dodatkowo tytuł może w określonych warunkach dobrowolnie przystąpić do objęcia ubezpieczeniem.

Każda kolejna umowa, gdy podstawa składek zostanie osiągnięta w innego tytułu(np. umowy o pracę albo umowy zlecenie na kwotę minimalnego wynagrodzenia) jest zwolniona ze składki emerytalnej i rentowej na tę umowę. Obecnie możliwych jest kilka scenariuszy związanych z odprowadzaniem składek z tytułów umów cywilnoprawnych:

1. jednoosobowa działalność gospodarcza, a umowa zlecenie jako podstawa oskładkowania
2. kilka umów, które łącznie sumują się na kwotę minimalnego wynagrodzenia w danym roku kalendarzowym i wszystkie podlegają oskładkowaniu
3. kilka umów zlecenie z czego najstarsza albo umowa o pracę jest większa bądź równa minimalnemu wynagrodzeniu i stanowi podstawę do oskładkowania. Reszta umów podlega wyłącznie składce zdrowotnej oraz zaliczce na podatek dochodowy.

W trzeciej konfiguracji następuje znaczny spadek kosztów dla zleceniodawcy oraz obniżenie klina podatkowego.

Proponowany stan.

Z powodu braków konkretnych propozycji oraz trwających prac wewnątrzresortowych nie ma możliwości oceny szczegółowej propozycji. Bez względu na techniczne różnice natury prawnej należy jednak oczekiwać, że celem regulacji jest przerwanie nadużywania umów zlecenie oraz zwiększenie wpływów do FUS. Z tego powodu zostanie oceniony jedna z możliwości co do oskładkowania umów, a mianowicie pełne oskładkowanie wszystkich umów zlecenie bez względu na osiągnięcie podstawy do oskładkowania nie mniejszej niż minimalne wynagrodzenie. Na podstawie podobnego mechanizmu działa aktualnie składka na ubezpieczenie zdrowotne- jest odliczana od każdej umowy indywidualnie. Jedynym ograniczeniem co do kwoty odprowadzanych składek byłaby limit trzydziestokrotności przeciętnego wynagrodzenia, który ma na celu ograniczenie przyszłych świadczeń- rozmiar składek ma wpływ na wysokość otrzymywanego świadczenia. Warto zwrócić uwagę na to, że docelowo oba rozwiązania tj. zniesienie limitu trzydziestokrotności(art. 19⁹) oraz pełne oskładkowanie umów cywilnoprawnych miało zacząć obowiązywać równoległe według WPPF.

Nie bezprecedensowe jest również oskładkowanie umów o dzieło. Odprowadzenie składek jest obowiązkowe, gdy świadczenie będące przedmiotem umowy jest wykonywane na rzecz pracodawcy przez pracownika. Nie ulega jednak wątpliwości, że ta forma oskładkowania ze swojej istoty i przeznaczenia społeczno-gospodarczego, nie jest umową, która musi się powtarzać powtarzalnością, działaniem wobec jakiegoś wzoru lub podległości wobec przełożonego. Warto zwrócić na fragment wyrok Izby Sądu Najwyższego o sygn. II UK 639/15¹⁰

“(…)Poszukiwanie kryterium umożliwiającego odróżnienie zlecenia od umowy o dzieło

⁹ Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych(Dz.U. z 2020 r. poz. 266)

¹⁰ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2017 r. , sygn. II UK 639/15, LEX nr 2254794

sprowadza się do oceny czy chodzi o: rezultat działania, rozkład ryzyka związanego z zawarciem i wykonaniem zobowiązania, jego trwałość, czy też jego unikatowość(...)

Przedmiotem umowy wielokrotnie jest zatem wykonanie konkretnego dzieła, posiadające wyżej wymienione cechy.

Swoboda zawierania umów, a ujednoczenie rynku pracy

Zagadnienia elastyczności rynku pracy do zmieniających się potrzeb świata wydaje się być wymiernym plusem polskiego systemu. Gig economy, inaczej gospodarka fuch, to gospodarka, która opiera się na wykonywaniu zleceń przez osoby niejako spoza firmy. Forma pracy “od zlecenia do zlecenia” jest szczególnie atrakcyjna dla branży IT oraz rachunkowości. Według analiz banku Morgan Stanley aż 35 proc. pracującej populacji USA (ponad 55 mln osób) może angażować się w różnym zakresie i czasie w prace tymczasowe¹¹. W Polsce coraz częstszą praktyką jest traktowanie umowy zlecenie jako dodatkowego źródła dochodu obok umowy o pracę. Międzynarodowe koncerny często korzystają z tej formy zatrudnienia w branżach takich jak przewóz osób, dostawy przesyłek/dań. Analiza Pwc na temat Gig Economy¹² jasno wskazuje na problem z jakimi borykają się inne kraje w związku z rozwojem gospodarki współdzielenia- raport prezentuje różnego rodzaju działania legislacyjne, które mają na celu niejako nadażyć za rozwojem gospodarczym. W wielu państwach osoby będące samozatrudnione nie cieszą się przywilejami płynącymi z posiadania stosunku pracy i obowiązywania reżimu kodeksu pracy. W obliczu rozwoju wielu branż korzystających z samozatrudnienia, także w Polsce zostały podjęte prace na nowelizacją kodeksu pracy mające na celu osiągnięcie ochrony samozatrudnionych w umowach o świadczenie usług, a z drugiej rozluźnienie ram zawartych w przestarzałych kodeksach pracy, rodem z XIX i XX w.¹³. Skala umów cywilnoprawnych oraz specyfika niektórych branż zdecydowanie wskazuje przymus przeprowadzenia koniecznych zmian w krajowych porządkach prawnych w celu stworzenia bezpiecznych ram dla samozatrudnionych i zleceniobiorców bez utraty licznych zalet tej formy zatrudnienia. W obliczu tych zmian w świecie gospodarczym należy zwrócić szczególną uwagę na konkurencyjność polskiej gospodarki względem innych państw rozwijających się i wysokorozwiniętych, także z punktu widzenia składek odprowadzanych na fundusze socjalne.

Wnioski oraz prognozy skutków wprowadzenia stanu postulowanego.

*– Zmiana w zakresie pełnego oskładkowania umów zlecenia, spowoduje zarówno wzrost kosztów po stronie zleceniodawców, jak i pomniejszenie wynagrodzenia netto po stronie zleceniobiorców. Mając na uwadze, iż duża grupa podatników w dalszym ciągu odczuwa negatywne skutki związane z pandemią koronawirusa, to wprowadzenie kolejnych obciążeń publicznoprawnych, może przyczynić się do powiększenia tzw. szarej strefy – **mówi Grzegorz Grochowina, starszy menedżer w zespole ds. PIT w KPMG w Polsce.***

Analiza zwiększenie obciążeń wynikających z obowiązku odprowadzania składek należy rozpatrywać przez pryzmat systemu, w którym owe składki funkcjonują. Bolączką polskiego systemu emerytalnego jest zbyt niska podaż składek związana brakiem zastępowalności pokoleń. Żadne prognozy, czy to polskiego GUSu, czy to Eurostatu, nie pozostawiają wątpliwości co do nieubłaganej sytuacji, gdy zmniejszy się liczba osób pracujących na

¹¹ <https://forsal.pl/artykuly/1403606,gig-economy-coraz-bardziej-globalna.html>

¹² “Gig economy. Employment status” © 2020 PwC Legal

¹³ “Ws. projektu nowego Kodeksu pracy” (komentarz, kwiecień 2018) Centrum Analiz Stowarzyszenia KoLiber

emeryta. Nienadążanie za rosnącymi potrzebami emerytalnymi społeczeństwa doprowadziły już w 2010 roku do katastrofalnej sytuacji w FUS, co w opinii autorów raportu należy ocenić jako skutek nieodpowiedniej konstrukcji systemu zabezpieczeń społecznych, która nie jest dostosowana do wyzwań społecznych. Co roku, także rok 2020 nie jest pod tym względem wyjątkowy, budżet państwa dopłaca do FUS kwoty, reszta środków na bieżące świadczenia jest pobierana z także funduszu rezerwy demograficznej oraz pożyczek bankowych.

Zestawienie wpłat na FUS oraz NFZ obrazuje ogólny trend wzrostu wpłat na oba fundusze spowodowany, w głównej mierze, wzrostem płac¹⁴ oraz zwiększeniem zatrudnienia¹⁵. Warto też pamiętać, że ustawa z dnia 23 października 2014 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw sprawiła, że od 1 stycznia 2016 roku każdy zatrudniony na umowę zlecenie jest zobowiązany do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne przynajmniej od przychodu równego wynagrodzeniu minimalnemu.

Tabela nr 1¹⁶

		Wpływy ze składek do funduszy		
	FUS(w tys. zł)	procentowy wzrost rdr	NFZ(w tys. zł)	procentowy wzrost rdr
2014	132111434	-	64388825	-
2015	144163518	9,12	67090550	4,20
2016	153202800	6,27	70074367	4,45
2017	166661618	8,78	74472638	6,28
2018	182048695	9,23	80753762	8,43
2019	198308441	8,93	88255448	9,29

Od kilku lat widać natomiast tendencję do spadku ogólnej kwoty przeznaczonej co roku na pokrycie zobowiązań do FUS z OFE czy z budżetu państwa. Trend należy ocenić jako pozytywne zjawisko rozwoju gospodarczego i najniższego, historycznego bezrobocia¹⁷. Należy jednak wziąć pod uwagę możliwą zmianę struktury tych wydatków w roku 2020 oraz 2021, co biorąc pod uwagę pandemię koronawirusa, może mocno naruszyć trend.

Tabela nr 2¹⁸

	Dotacje do FUS z budżetu państwa(tys. zł)	Środki z OFE (Refundacja+ dopłaty z OFE)	suma
2013	37113910	10728472	47842382
2014	30362793	19311626	49674419
2015	42065654	7154250	49219904
2016	44847768	6675971	51523739

¹⁴ Przeciętne wynagrodzenie uwzględniane przy obliczaniu podstawy wymiaru świadczeń, to przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszane corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" w terminie do 7 roboczego dnia lutego każdego roku.

¹⁵ Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 1990-2020- dane GUS

¹⁶ Opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych FUS i NFZ z lat 2014-2019

¹⁷ "Stopa bezrobocia rejestrowanego w latach 1990-2020" wg. danych GUS.

¹⁸ Opracowanie własne na podstawie sprawozdań finansowych z FUS z lat 2013-2019

2017	40978663	9383535	50362198
2018	35822723	11313017	47135740
2019	38924954	6925574	45850528

W ostatecznym ujęciu, kwota trafiająca na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych jest z roku na rok coraz większa. Nadal jednak system posiada olbrzymie braki, które reforma(3.1 mld zł wg. planów WPPF) w pełni nie zaspokoi.

Tabela nr 3¹⁹

Rok	Dotacje z budżetu+ OFE(w tys. zł)	Składki(w tys. zł)	W sumie(w tys. zł)
2013	47842382	128232753	176075135
2014	49674419	132111434	181785853
2015	49219904	144163518	193383422
2016	51523739	153202800	204726539
2017	50362198	166661618	217023816
2018	47135740	182048695	229184435
2019	45850528	198308441	244158969

Z drugiej strony borykamy się z największym zagrożeniem ostatnich lat, od recesji gospodarczej w 2008 roku spowodowanej bańką nieruchomości. O ile Sejm w lutym 2020 roku przyjmował budżet bez deficytu, to po nowelizacji budżet ten przewiduje ponad 100 mld złotych deficytu²⁰. Dochody samorządów mocno spadły co uderzyło w lokalne budżety i inwestycje²¹. Biorąc pod uwagę powyższe oraz inne czynniki, trudno jest ocenić finalne koszty pandemii koronawirusa. Należy mieć też na uwadze fakt, że ze środków zgromadzonych na FUSie służą także do wypłacania zasiłków chorobowych oraz rent. W obliczu tych wydarzeń należy odpowiednio zrównoważyć interesy indywidualne, a długodystansowe cele państwowe, gospodarcze czy społeczne.

Kolejnym zagrożeniem jest wzrost bezrobocia i w efekcie spadek dochodów grup najgorzej zarabiających. Dane opublikowane z raportu GUS pokazujące bezrobocie do końca drugiego kwartału w ujęciu miesięcznym²². Dane te wyglądają dosyć obiecująco na tle innych europejskich gospodarek, jednak należy zwrócić uwagę na to, że przez ten czas Polska miała z taką skalą zachorowań jak np. Niemcy czy Włochy²³. Pomimo tych optymistycznych danych, widmo wzrostu stopy bezrobotnych jest realne.

Należy też zwrócić uwagę na płacę netto i całkowity koszt pracodawcy w poszczególnych przypadkach użycia umowy zlecenie. Ciekawym rozwiązaniem w tym wypadku jest uatrakcyjnienie umowy o pracę poprzez obniżkę klina podatkowego, co w rezultacie sprawia, że dane formy wykonywania świadczenia lub pracy będą bardziej optymalnie wykorzystywane na rynku pracy. Ponadto warto zwrócić uwagę na benefity płynące ze

¹⁹ Opracowane na podstawie wcześniej występujących we wcześniejszych opracowaniach.

²⁰ Ustawa z dnia 28 października 2020 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2020(Dz.U. 2020 poz. 1919)

²¹<https://samorzad.pap.pl/kategoria/aktualnosci/ciecicia-i-oszczednosci-czyli-pandemiczne-projekty-budzetow-miast-na-2021-r>

²² "Bezrobocie rejestrowane I–II kwartał 2020 r." GUS

²³ WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard

stosunku pracy. Dotychczas umowa zlecenie oraz umowy o dzieło charakteryzowały się większą elastycznością co wiązało się z wyższym wynagrodzeniem z tych umów. Umowy o pracę charakteryzowały się benefitami socjalnymi oraz reżimem prawnym kodeksu pracy kosztem niższego wynagrodzenia "na rękę".

Dodatkowo, w raporcie na zlecenie Ministerstwa Finansów²⁴ wskazuje jasno, że największy udział z umów cywilnoprawnych jako źródło dochodu jest stosowanych w przedziale dochodów 1-10 tys. złotych brutto²⁵.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że istnienie luk w systemie składkowym skutkuje brakiem wystarczająco wysokich wpływów do funduszu. Kolejne dotacje pochodzące z budżetu, Funduszu Rezerwy Demograficznej lub pożyczek wskazują, że pomimo wzrostu kwoty wpływów ze składek nadal są to niewystarczające wartości. Potrzeba upowszechnienia składek wpłacanych na FUS nie wydaje się być wystarczającym remedium na bolączki systemu, bo nie jest rozwiązaniem alternatywnym wobec systemu, lecz tylko działaniem w ramach tego systemu. Powiększenie bazy ubezpieczonych należy ocenić jako działanie przynoszące krótkoterminowe korzyści budżetowi Państwa.

Autor: Maciej Karol Wachowski

²⁴ "Wybrane aspekty systemu podatkowo-składkowego na podstawie danych PIT i ZUS 2016"

²⁵ Rysunek nr 7, strona 16. "Wybrane aspekty systemu podatkowo-składkowego na podstawie danych PIT i ZUS 2016"